
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

חשיבה ושפה בגיל הרך - 3699

תאריך עדכון אחרון 10-05-2015

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: הגיל הרך - תכנית מוסמך

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 2

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): פרופסור קורי שולמן

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: cory.shulman@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: ימי רביעי 12:00-13:00 או בתיאום מראש

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

קורס זה יעסוק בתיאוריות וסוגיות עכשוויות הקשורות בהתפתחות החשיבה והשפה בגיל הרך מאוד, תוך התמקדות בחיקוי כאחת המיומנויות הראשוניות הקשורות להתפתחות החשיבה והשפה. נדון בתהליכים ובסוגיות התפתחותיות בחיקוי, בחשיבה ובשפה מתוך התייחסות למחלוקות הקיימות סביב שאלות כמו מתי מתחילים תינוקות "לחשוב"? ומהי ההשפעה הביולוגית וההשפעה הסביבתית על היכולות הלשוניות והקוגניטיביות האנושיות? נעסוק במרכיבים של החיקוי, של החשיבה ושל השפה, מנקודת מבט של ייצוגיות פנימית. נדון בקשרים בין חיקוי, חשיבה, ולשון לבין כישורי למידה. נסיף גם התייחסות ליכולות המנטאליות (mentalizing) היסודיות שבאות לידי ביטוי בחיקוי, בחשיבה, ובשפה ומתוך הקשר בין מיומנויות אלה וההתפתחות החברתית-הרגשית.

מטרות הקורס:

שיכירו את שלבי ההתפתחות הראשונים בחשיבה וחיקוי ובשפה.
שיכירו חפיפה התפתחותית בין כישורים שמתפתחים בשלוש השנים הראשונות.
שיכירו רצף ההתפתחות בחשיבה, החיקוי ובשפה.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

הסטודנטים יתנסו בהערכת רמת התפתחות קוגניטיבית, לשונית ושל חיקוי של ילד מתחת לגיל חמש.
סטודנטים ינתחו את החפיפה בין קוגניציה, שפה וחיקוי בשנים הראשונות של החיים.

דרישות נוכחות (%) :

80%

שיטת ההוראה בקורס: הרצאות פרונטליות, דיונים בכיתה וביצוע תרגילים

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

1. הגדרות: חשיבה, שפה, לשון, תקשורת, חיקוי
2. התפתחות החיקוי הראשוני ותפקידו המוטורי, החשיבתי, ושפתי, והחברתי
3. תיאוריות של התפתחות קוגניטיבית
4. תקופת הינקות- הבנת העולם הפיסי
5. תקופת הינקות- הבנת העולם האנושי
6. ייצוג מנטאלי - agency
7. התפתחות שפה ותקשורת
8. חשיבות של יכולת חשיבה לוגית, סיבתיות והסקת מסקנות
9. הסמלה, וייצוגיות מנטאלית, ותיאורית המיינד (Mind of Theory) בגיל הרך
10. מטה-קוגניציה ותפקידים ניהוליים (Functions Executive) בגיל הרך

11. כיוונים לעתיד: לקראת מודל חדש בחקר חשיבה ושפה והבדלים אישיים

חומר חובה לקריאה:

- Hughes, C. & Ensor, R. (2005). Executive function and theory of mind in two year olds: A family affair? *Developmental Neuropsychology*, 28, 645-668.
- Mandler, J.M. (2000). Perceptual and conceptual processes in infancy. *Journal of Cognition and Development*, 1, 3-36.
- Mandler, J.M. (2004). Thought before language. *TRENDS in the Cognitive Sciences*, 8, 508-513.
- Moll, H. & Tomasello, M. (2007). How 14- and 18- month olds know what others have experienced. *Developmental Psychology*, 43, 309-317.
- Paulus, M., Hunnius, S., Vissers, M., & Bekkering, H. (2011). Imitation in infancy: rational or motor resonance?. *Child Development*, 82(4), 1047-1057.
- Sodian, B. (2011). Theory of mind in infancy. *Child Development Perspectives*, 5(1), 39-43.
- Wellman, H.A., Cross, D. & Watson, J. (2001). Meta-analysis of theory of mind development: The truth about false belief. *Child Development*, 72, 655-684.

חומר לקריאה נוספת:

- מוסן, פ.ה., קונג'ר, ג'ג', קאגאן, ג', והוסטון, א.ק. (1998) התפתחות הילד ואישיותו. ישראל: ספרית לדורי
- התפתחות התפיסה והתפתחות קוגניטיבית בינקות (עמ' 98-135).
- מעבר לילדות: השנים השניה והשלישית (עמ' 198-191).
- התפתחות קוגניטיבית: פיאז'ה ומה מעבר לו? (עמ' 253-286).
- התפתחות קוגניטיבית: למידה ועיבוד מידע (עמ' 288-316).
- מוסן, פ.ה., קונג'ר, ג'ג', קאגאן, ג', והוסטון, א.ק. (1998) התפתחות הילד ואישיותו. ישראל: ספרית לדורי
- שפה ותקשורת (עמ' 212-249).
- רום, א., סגל, מ., & צור, ב. (2005). ילד - מה הוא אומר (על התפתחות שפה אצל ילדים). תל אביב: מכון מופת.
- Akhtar, N. (2004). Nativist versus constructivist goals in studying child language. *Journal of Child Language*, 31, 459-462.
- Akhtar, N. (2005). Is joint attention necessary for early language learning?. In B.D. Homer & C.S. Tamis-LeMond, (Eds.). *The development of social cognition and communication* (pp.165-179). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
- Anderson, P. (1998). Assessing executive functions in children: Biological, psychological, and developmental considerations. *Neuropsychological Rehabilitation*, 8 (3), 319-349.
- Anderson, P. (2003). Assessment and the development of executive function during childhood. *Child Neuropsychology*, 8(2), 71-82.

-
- Astington, J. & Baird, J. (2005). *Why language matters for Theory of Mind*. Oxford: Oxford University Press.
- Astington, J. & Baird, J. (2005). *Why language matters for Theory of Mind*. (pp. 3-25). Oxford: Oxford University Press.
- Bergen, D. (2002). The role of pretend play in children's cognitive development. *Early Childhood Research and Practice*, 4(1) <http://ecrp.uiuc.edu/v4n1/bergen.html>.
- Bialystok, E. & Craik, F.I.M. (2006). *Lifespan cognition: Mechanisms of change*. Oxford: Oxford University Press.
- Bialystok, E. (1992). The emergence of symbolic thought: Introduction. *Cognitive Development*, 7, 269-272.
- Bloom, P. (2002). *How children learn the meaning of words*. Cambridge, Massachusetts: The MIT Press.
- Bloom, P. (2002). Object names and other common nouns. In P. Bloom (ED.). *How children learn the meaning of words*. (pp. 89-120). Cambridge, Massachusetts: The MIT Press.
- Brookes, R. & Meltzoff, A.N. (2005). The development of gaze following and its relation to language. *Developmental Science*, 8, 535-543.
- Brooks, R. & Meltzoff, A. (2005). The development of gaze following and its relation to language. *Developmental Science*, 8, 535-543.
- Brugger, A., Lariviere, L.A., Mumme, D.L., & Bushnell, E.W. (2007). Doing the right thing: Infants' selection of actions to imitate from observed event sequences. *Child Development*, 79, 609-626.
- Carey, S. (2000). The origins of concepts. *Journal of Cognition and Development*, 1, 37-41.
- Carey, S. (2009). *The origins of concepts*. Oxford: Oxford University Press.
- Carlson, S.M., & Moses, L.J. (2001). Individual differences in inhibitory control and children's theory of mind. *Child Development*, 72(4), 1032-1053.
- Carroll, D. J., Apperly, I. A., & Riggs, K. J. (2007). The executive demands of strategic reasoning are modified by the way in which children are prompted to think about the task: Evidence from 3- to 4-year-olds. *Cognitive Development*, 22 (1), 142-148.
- Case, R. (1987). Neo-Piagetian theory: Retrospect and prospect. *International Journal of Psychology*, 22, 773-791.
- Cashon, C.H. & Cohen, L.B. (2000). Eight month old infants' perceptions of possible and impossible events. *Infancy*, 1(4), 429-446.
- Charman, T., Baron-Cohen, S., Swettenham, J., Baird, G., Cox, A., & Drew, A. (2000). Testing joint attention, imitation, and play as infancy precursors to language and theory of mind. *Cognitive Development*, 15(4), 481-498.
- Chomsky, N. (2000). *New horizons in the study of language*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Clark, E.V. (2004). How language acquisition builds on cognitive development. *TRENDS in the Cognitive Sciences*, 8, 472-478.
- Clark, E.V. (2006). Language, embodiment, and the cognitive niche. *Trends in Cognitive Sciences*, 10(8), 370-374.
- Courage, M. L., & Howe, M. L. (2002). From infant to child: The dynamics of cognitive change in the second year of life. *Psychological Bulletin*, 128(2), 250-277.

-
- DeLoache, J.S. (2004). *Becoming symbol-minded*. *Trends in Cognitive Sciences*, 8, 66-70.
- Diamond, A. (2007). *Interrelated and interdependent*. *Developmental Science*, 10(1), 152-158.
- Durston, S., & Casey, B.J. (2006). *What have we learned about cognitive development from neuroimaging?* *Neuropsychologia*, 44(11), 2149-2157.
- Elsner, B. (2007). *Infants' imitation of goal-directed actions: The role of movements and action effects*. *Acta Psychologica*, 124(1), 44-59.
- Elsner, B., Hauf, P., & Aschersleben, G. (2007). *Imitating step by step: A detailed analysis of 9-to 15-month-olds' reproduction of a three-step action sequence*. *Infant Behavior and Development*, 30(2), 325-335.
- Fischer, K.W., & Silvern, L. (1985). *Stages and individual differences in cognitive development*. *Annual Review of Psychology*, 36, 613-648.
- Frith, C. D., & Frith, U. (2012). *Mechanisms of social cognition*. *Annual Review of Psychology*, 63, 287-313.
- Futo, J., Teglás, E., Csibra, G., & Gergely, G. (2010). *Communicative function demonstration induces kind-based artifact representation in preverbal infants*. *Cognition*, 117(1), 1-8.
- Garon, N., Bryson, S. E., & Smith, I. M. (2008). *Executive function in preschoolers: A review using an integrative framework*. *Psychological Bulletin*, 134 (1), 31-60.
- Gauvain, S. (2005). *With eyes to the future: A brief history of cognitive development*. *New Directions for Child and Adolescent Development*, 109, 119-126.
<http://www.cogsci.ucsd.edu/~deak/classes/EDS115/DevTheoryNewDirectGauvain05.pdf>
- Gelman, S. & Brynes, J. (1991). *Perspectives on language and thought: Interrelations in development*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Gergely, G., Bekkering, H., & Király, I. (2002). *Developmental psychology: Rational imitation in preverbal infants*. *Nature*, 415(6873), 755-755.
- Giudice, M. D., Manera, V., & Keyser, C. (2009). *Programmed to learn? The ontogeny of mirror neurons*. *Developmental Science*, 12(2), 350-363.
- Goldin-Meadows, S. (1999). *The role of gesture in communication and thinking*. *TREND in Cognitive Sciences*, 3 (11), 419-429.
- Gopnik, A. (2001). *Theories, language and culture: Whorf without wincing*. In M. Bowerman & S.C. Levinson. *Language acquisition and conceptual development* (pp. 45-69). Cambridge, UK: Cambridge University Press. (cross-cultural comparisons).
- Goswami, U. (2006). *Neuroscience and education: From research to practice*. *Nature Reviews Neuroscience*, 7, 406-413.
- Goswami, U. (Ed.) (2011). *The Wiley-Blackwell handbook of childhood cognitive development* (second edition). Oxford: Wiley Blackwell Publishing.
- Greenspan, S., & Shanker, S. (2007). *The developmental pathways leading to pattern recognition, joint attention, language and cognition*. *New Ideas in Psychology*, 25(2), 128-142.
- Hamlin, J.K., Hallinan, E.V., & Woodward, A.L. (2008). *Do as I do: 7-month old infants selectively reproduce others' goals*. *Developmental Science*, 11(4), 487-494.
- Hammond, S. I., Bibok, M. I., Liebermann, D. P., Mueller, U., & Carpendale, J. (2007). *Relations between Executive function and social understanding in young children*.

-
- Abstract from Convention Western Psychological Association.
- Heyes, C. (2011). Automatic imitation. *Psychological Bulletin*, 137(3), 463-483.
- Hoff-Ginsberg, E. (2007). *Language development* (3rd edition). Belmont, CA: Wadsworth Publishing.
- Huttenlocher, J., Duffy, S. & Levine, S.C. (2002). Infants and toddlers discriminate amounts: Are they measuring? *Psychological Science*, 13, 244-249.
- Johnson, S.C., Shimizu, Y.A., & Ok, S.J. (2007). Actors and actions: The role of agent behavior in infants' attribution of goals. *Cognitive Development*, 22(3), 310-322.
- Kaldy, Z. & Leslie, A.M. (2003). Identification of objects in 9 month old infants: Integrating "what" and "where" information. *Developmental Science*, 6, 360-373.
- Legerstee, M. & Berillas, Y. (2003). Sharing attention and pointing to objects at 12 months: Is the intentional stance implied? *Cognitive Development*, 18, 91-110.
- Mareschal, D. & Quinn, P.C. (2001). Categorization in infancy. *Trends in Cognitive Science*, 5, 443-450.
- Mash, C., Novak, E. Berthier, N.E. and Keen, R. (2006). What do two year olds understand about hidden objects events? *Developmental Psychology*, 42, 263-271.
- McDonough, L., Choi, S. & Mandler, J.M. (2003). Understanding spatial relations: Flexible infants, lexical adults. *Cognitive Psychology*, 46, 229-259.
- Messer, D.J (1995). Meaning and starting to use words. *The development of communication - From social interaction to language*. (pp.110-129). Chichester, England: John Wiley Sons Ltd.
- Messer, D.J. (1994). *The development of communication*. Chichester, UK: John Wiley and Sons.
- Milligan, K., Astington, J.W., & Dack, L.A. (2007). Language and theory of mind: Meta-analysis of the relation between language ability and false-belief understanding. *Child Development*, 78(2), 622-646.
- Moore, M. & Meltzoff, A. (2004). Object permanence after a 24-hour delay and leaving the locale of the disappearance: the role of memory, space and identity. *Developmental Psychology*, 40, 606-620.
- Mundy. P. & Newell, L. (2007). Attention, joint attention and social cognition, *Current Directions in Psychological Science*, 1`6, 269-274.
- Needham, A. (2009). Learning in infants' object perception, object-directed action, and tool use. In A. Woodward & A. Needham (Eds.), *Learning and the infant mind* (pp. 208-226). New York: Oxford University Press.
- Nelson, K. (1996). *Language in cognitive development*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Nelson, K. (2000). Global and functional: Mandler's perceptual and conceptual processes in infancy. *Journal of Cognition and Development*, 1, 49-54.
- Nelson, K. (2005). Cognitive functions of language in early childhood. In B.D. Homer & C.S. Tamis-LeMonde, (Eds.). *The development of social cognition and communication* (pp.7-28). Mahwah, NJ: Lawrence Elbaum Associate Publishers.
- Nelson, K. (2006). Development of representation in childhood. In E. Bialystok, & F.I.M. Craik, *Lifespan cognition: Mechanisms of change* (pp. 178-192). Oxford: Oxford University Press.
- Nielson, M. (2006). Copying actions and copying outcomes: Social learning through the second year. *Developmental Psychology*, 42, 555-565.

- Perner, J. (1998). The meta-intentional nature of executive functions and theory of mind. In P. Carruthers, & J. Boucher (Eds.), *Language and Thought: Interdisciplinary themes*. (pp. 270-283). Cambridge: Cambridge University Press.
- Perner, J., Lang, B. & Kloo, D. (2002). Theory of mind and self control: more than a common problem of inhibition. *Child Development*, 73(3), 752-767.
- Quinn, P.C. & Eimas, P.D. (2000). The emergence of category representation during infancy: Are separate and conceptual processes required?. *Journal of Cognition and Development*, 1, 55-61.
- Ray, E., & Heyes, C. (2011). Imitation in infancy: the wealth of the stimulus. *Developmental Science*, 14(1), 92-105.
- Reznick, J.S. (2000). Interpreting infant conceptual categorization. *Journal of Cognition and Development*, 1, 63-66.
- Rieffe, C., Terwogt, M.M. and Coean, R. (2005). Children's understanding of mental states as causes of emotions. *Infant and Child Development*, 14, 259-272.
- Rizzolatti, G. & Craighero, L. (2004). The mirror-neuron system. *Annual Review of Neuroscience*, 27, 169-192.
- Saxe, R., Carey, S. & Kanwisher, N. (2004). Understanding others' minds: Linking developmental psychology and functional neuroimaging. *Annual Review of Psychology*, 55, 87-124.
- Sommerville, J.A. & Woodward, A.L. (2005). Pulling out the intentional structure of actions: The relation between action processing and action production in infancy. *Cognition*, 95, 1-30.
- Vygotsky, L.S. (1962/1986). *Thought and language*. Cambridge, MA, USA: MIT Press.
- Wellman, H.M., & Gelman, S. (1992). Cognitive development: Foundational theories of core domains. *Annual Review of Psychology*, 43, 337-375.
- Woodworth, A. & Guajardo, J. (2002). Infants' understanding of the point gesture as an object-directed action. *Cognitive Development*, 17, 1061-1084.

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 65 %
 הרצאה 0 %
 השתתפות 0 %
 הגשת עבודה 0 %
 הגשת תרגילים 35 %
 הגשת דו"חות 0 %
 פרויקט מחקר 0 %
 בחנים 0 %
 אחר 0 %

מידע נוסף / הערות:

אין